

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy óra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

Csokonai születése napján

Ma, november 17-én, gyújtjuk meg ismét az emlékezés látklyáját Csokonai Vitéz Mihálynak, tegyük le a kegyelet és hála egy-egy virágszálát akár vassiremlékére, akár bronzszobrára.

A világbéke áldott idejében, a mi belső békeségünk boldog éveiben is ezt a napot Csokonainak, az ő emlékének szenteltük. Hálásan hivatkoztunk jós ígéire, amelyekkel megővendőlte a rá is fényt derítő XX. század ragyogását, büszkén hangoztattuk, hogy abban a szinte fölmérhetetlen nagy fejlődésben, amelyet a magyarság az ő halála óta tett, a magyar nyelvnek, a magyar bölcsészletnek, a magyar nemzeti életnek abban a nagy haladásában ott lebeg a Csokonai lelke, ott munkált az ő szelleme.

Jól eső érzéssel érezzük és joggal vallottuk, hogy amire mint állam, mint nemzet, mint nép mentünk történelmünk leggazdagabb századában, a XIX. században, abban része, majdnem mennyiségletani pontossággal meghatározható része van Csokonainak, ennek a hányt-vetett kollégiumi diáknak, ennek az ütött-kopott poétának, mert az ő szomorú korszakában senkinek az ajkáról nem folyt edesebben a magyar dal, mert senkinek a szívében nem égett hőbben a nemzeti érzés, mert senkinek a lelkét nem töltötte el a magyar jövő iránti erősebb hit.

Most, a vesztett háboru után reánk szakadt vaksötét éjszakában, a trianoni békeszerződés beikkelyezésének lesújtó napjaiban más érzésekkel ugyan, de változatlan hűséggel fordulunk Csokonaihoz, most főlemelő vigaszt és buzdító reményt keresünk az ő életében és bölcsészetében. Ne felejtjük, hogy sivaran szomorú korszak volt az az emberöltőnyi idő (1773—1805), amely Csokonainak életosztályrészül jutott. Ne felejtjük, hogy a magyar akkor is két hazáról volt kénytelen beszélni, Erdély el volt különítve Magyarországtól, hogy Horvát-Szlavonország, Fiume a határörvidék, sőt még a Bánság is csak névleg tartozott Szent István koronájához. Ne feledjük, hogy tudósok hirdették — talán nem is rosszakaratból — és hitték, hogy a magyar nemzet egy elkorhadt, nem is annyira kidőntésre, mint kidőlésre kárhoztatott vén tölgy, amelynek helyét a természet rendje szerint foglalja el más. Csokonai e hitráló, e kedvölő évtizedekben kiáll a gátra és a dicsőség szerelmétől forró szívvel hívja szellemi munkára, a nagy nemzetek közé vezető utra a magyart; oly lelkesedéssel, oly bizalommal néz a jövőbe, annyira hisz a magyar szellem hódító erejében, hogy már Moldovát is a magyar ko-

rona fenhatósága alatt, a csángó magyart is polgártársának látja. (Marosvásárhelyi gondolatok.)

E hitet, ezt a bizalmat, ezt a lelkesedést kell ma Csokonai életéből és költészetéből szívünkbe és agyunkba átültetni, minden tettünkbe és lépésünkbe belevinni. — Igaz, hogy mint ország, mint nemzet darabokra vagyunk szaggatva, de a mai Csonkama-gyarországban milliókkal több magyar él, mint amennyi Csokonainak volt a kortársa, igaz, hogy erőszakos szörnyű terheket rakott ránk és mozdulatainkat szűk korlátok közé szorítja, de szabad és független nemzet letünk, amelyre közvetlenül nem sulyosodik idegen hatalom. — Aztán Csokonaira csak a messze századokból pislogott a régi nemzeti nagyság fénye, neki Mátyásig kellett visszatekintnie, hogy a magyart erősnek és nagyoknak lássa; körülöttünk pedig még elevenen élnek a szabadságharc dicső emlékei és a világháboruban véghezvitt erőfeszítésünk főlemelő lényei. Csokonai, ha a haladás munkájához magyar szellemi fegyvert keresett, csak Balassához, Gyöngyösihez, Dugonicshoz fordulhatott; nekünk az ujjáépítés, a feltámadás nagy céljához olyan fegyvertársaink vannak, mint Vörösmarty, Petőfi, Arany, Jókai, Madách, akiknek szellemi fensőbbége előtt már rég meghajolt az egész művelt világ.

De nem elég a hit, a bizalom, a lelkesedés; mindezen kívül és felül, ha célt akarunk érni, szeretet is kell. Ezt az igazságot is Csokonai tanítja és hirdeti. Az emberiség felül a setétség kárpítja akkor fog eltűnni és reá egy jóléte világ a mennyből kiderülni, — ha amint ő mondja — A szeretet lelke a földet beteli, az ember az embert ismét megöleli.

Csokonaival együtt fohászkozunk a szeretnek e világáért: *Jövel, oh boldog kor!*

Kardos Albert.

A délorosz kikötők blokád alatt

Páris, nov. 16. A Havas-ügynökség jelenti: A Fekete-tengeri blokádot újra életbeléptetik.

Danzig szabad állam

Bécs, nov. 16. A berlini lapok jelentik, hogy Danzigban a város helytartója, Bruty angol ezredes, Danzigot tegnap ünnepélyesen szabad állammá proklamálta. Az angol ezredes német nyelvű nyilatkozatot olvasott fel, amely arról szól, hogy a népszövetség ugyan még nem foglalkozott hivatalosan Danzig szabad állammá nyilvánításával, de reméli, hogy a közel jövőben meg fogja kapni az erre vonatkozó értesítést.

Csonka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Új pártalakulás Wekerle vezetésével

A kormányválsághírek elhallgattak

Budapest, nov. 16. A miniszterelnök tegnapi nyilatkozata után ma már teljesen elültek a válsághírek. Bizonyosnak látszik, hogy a ma esti vacsorán, amelyet nagyatyáti Szabó István és Rubinek Gyula miniszterek tiszteletére a földbirtokreform tető alá juttatása alkalmából rendeznek, nem történnék döntő politikai nyilatkozatok.

Sok szó esett a Ház folyosóján Grecks Károly és Bolgár Ferenc pártalakítási kísérleteiről. Vasárnap Wekerle Sándornál értekezlet volt ebben az ügyben. Az értekezleten résztvevők Wekerle szeretiék volna megnyerni az új párt vezérének, Wekerle azonban még nem tett erre vonatkozóan határozott ígéretet. Ugy tudják, hogy Zichy János gróf is az új párt vezeterei közé tartozik.

a keresztényszociálisták

A nemzetgyűlés folyosóján ma szót váltottak egy újsághírt, mely mely szerint a keresztényszociálisták tegnapi értekezletén olyasmit tárgyaltak volna, hogy

Erre vonatkozólag Haller István kultuszminiszter a következőket mondta: — A szerencsétlenül fogalmazott tudósítás súlyos ellentmondást tartalmaz. Először az igazságnak megfelelően közli, hogy a megbeszélésen hangsúlyoztuk, hogy a politikai forrongásba nem dobunk semmi olyan kérdést, tehát a királykérdést sem, amely

azzal a veszéllyel fenyegetne, hogy a parlament munkáját megnehezíti, vagy éppen lehetetlenné teszi. Ebből logikusan következik, hogy különösen mi nem fogunk ilyen kérdést belevetni a politikai életbe, tehát nem is határozhattunk el olyant,

Aki különben ebben a tekintetben ismeri az én felfogásomat, amely ezidőszent Budapesten plakátokon is olvasható, az tisztában van azzal, hogy milyen ostoba tévedés az egész hír.

A nemzetgyűlés munkarendje

Budapest, nov. 16. A nemzetgyűlés szerdán a rögtönítelő bíraskodás kiterjesztéséről szóló és a bírakra és ügyészekre vonatkozó törvényjavaslatot fogja tárgyalni, ezenkívül néhány interpellációt terjesztnek elő. Ezek között nagy érdeklődésre tart számot Ruppert Rezső interpellációja a rendesinálással kapcsolatos problémákról.

Szerdán egy hétre elnapolják a Ház üléseit s a szünet alatt csak a bizottságok fognak a benyújtott javaslatokkal foglalkozni.

Ma délben az igazságügyi bizottság az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló javaslat tárgyalását folytatja. A bizottság tegnapi ülése után fokozott érdeklődéssel tekintenek a mai tárgyalás elé, mert valószínűnek tartják, hogy a javaslat már a bizottságban meg fog rekedni.

Támadások Bottlik alelnök ellen

A nemzetgyűlés zajos ülése — Ruppert Rezső intervjuja — Pallavicini örgrófot a mentelmi bizottsághoz utasították

Budapest, november 16. A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor nyitotta meg Bottlik József alelnök.

Mikovényi Jenő az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti be a rögtönítelő bíróság hatáskörének kiterjesztéséről és a bíróság tagjainak az igazságügyminisztériumban való alkalmazásáról benyújtott javaslatokról. A Ház kimondja a javaslatok sürgősségét.

A ratifikáció utóregzése

Rassay Károly: A november 13-án tartott szomorú emlékeztető ülésen Friedrich István megindokolta, mert nem járulnak hozzá a ratifikáláshoz. Az etikai indokolással nem foglalkozik, mert ezt magáévá tette az egész nemzetgyűlés. A másik szempontja az volt, hogy a királyi hatalom és a főrendiház szünetel. Ha az, amit Friedrich állít igaz, akkor

ez az egész nemzetgyűlés nem törvényes. Kéri az elnököt, hogy most utólag utasítsa rendre Friedrichet.

Bottlik alelnök kijelenti, hogy azon az ülésen nem ő elnökölt, hanem az elnök és így nem érzi magát felhatalmazottnak, hogy az ő nevében intézkedjék.

Ruppert intervjuja

Pröhle Vilmos a Ház tekintélyének megsértését kívánja szóvá tenni. A Ház méltóságától és tekintélyétől függ, hogy előbbre csuszunk-e, vagy hátra. A ratifikációs javaslat tárgyalása előtt sem ő, sem társai nem akarták ezt pártkérdéssé tenni. Ezzel szemben Ruppert Rezső képviselő a vasárnapi lapokban nyilatkozatot helyeztet el, amelyben olyan zsinuációkkal illeti a ratifikálás ellen állástfoglaló képviselőket, amelyek nemcsak ezeket,

hanem az egész nemzetgyűlést mélyen sértik.

Felkiáltások: Melyek azok a lapok?

Pröhle: Az egyik lap a Világ volt.

Fangler Béla (Ruppert felé): Maga sabeszgoj!

Ruppert Rezső: Nem tanulok töletek hazafiságot! Még mindig inkább abba a lapba írok, mint a ti rágalmazó sajtótokba!

Pröhle Vilmos egész terjedelmében felolvassa Ruppertnek a Világ vasárnapi számában megjelent nyilatkozatát.

A felolvasást nagy láрма kíséri, egymást érik a közbeszólások.

Somogyi István: Pimasz insznuáció!

Elnök: Ezért a kifejezésért rendreutasítom.

Usetty Ferenc (a padot veri): Izgatás! Láztítás!

Czettler Jenő: Forradalomra izgat!

Pröhle Vilmos: A másik nyilatkozat a Pesti Napló-ban jelent meg. Felolvassa ezt is.

A felolvasást gyakran megszakítja a fűsikeltető láрма.

Elnök félbeszakítja a felolvasást:

— Képviselő ur a nemzetgyűlés tekintélyének megsértése címen kért felszólalásra engedélyt. Engedelmet kérek, de hírlapi cikkek ismertetése nem tartozik a nemzetgyűlés elé. (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Igenis ide tartozik!

Elnök: Hova fajulnának a dolgok, ha itt a képviselők intervjuját, melyek a lapokban megjelennek, felolvasnák.

Pröhle Vilmos folytatni akarja a felolvasást.

Elnök: Amikor az elnök beszél, méltóztassék hallgatni. Semmi szin alatt sem engedhetem meg, hogy hírlapi cikkeket ismertessen.

Pröhle Vilmos: Csak egy kis részt kell felolvasnom. Akik a ratifikáció ellen voltunk, nem folyamosodhatunk a névszerinti szavazáshoz, mert nem kételkedhetünk a szavazók lelkiismeretességében és hazafiságában. Felolvassa Ruppert nyilatkozatát és kijelenti, hogy nem tűrhető, hogy egy képviselő a Házon kívül bírálja el a nemzetgyűlés magatartását. Ruppert úgy nyilatkozott, mintha olvasott volna szíveinkben, pedig ha igazán olvasott volna, akkor azzal nem dicsekedhetnék el.

Ruppert válaszol

Ruppert Rezső áll fel szólásra. Állandó nagy zaj a teremben. **Rassay Károly** hevesen összeszólkoszik **Huber Jánossal** és **Czettler Jenővel**.

Huber: Menjen át a másik oldalra!

Felkiáltások: Mért nem cáfolta meg?!

Elnök konstatálja, hogy a szónok szerencsétlen kifejezést használt.

Állandóan tart az óriási láрма, az elnök folyton cseppet.

Felkiáltások: Ahá! Itt vagyunk! Az első fecske!

Elnök: Ez nem tartozik a személyes kérdéshez.

Ruppert: Engem csak a nemzet gazdasági helyzete érdekel.

Felkiáltások: Nem erről van szó!

Lingauer és Haller

Lingauer Albin személyes kérdésben felszólalva elmondja, hogy valamikor tagja volt egy szabadkőműves páholyának, de idejében kilépett.

Lingauer beszéde alatt is egyre tart a zaj és vitatkozás. **Haller** kultuszminisztert is aposztrofálják, mert testvére vállalta a Filencez-testvérek védelmét, mire a miniszter kijelenti, hogy testvére erről a védelemről lemondott.

Drózdly Győző nyilatkozik pápai

Roosevelt a magyar nemzetiségi politikáról

Singer Berthold memorandumából

— Harmadik közlemény —

Fényesebben alig lehet igazolni azt a liberális bánásmódot, amelyben a betelepült fajok magyar földön részesültek, mint az *István király uralmával összefüggő jelentések*.

István király, akit Szent Istvánnak ismer a történelem s akinek uralma 997-től 1038-ig tartott, Magyarország leghasznosabb uralkodója volt. Ő vezette át a magyarokat a pogányságból a kereszténységbe. A magyar nép nyugati nemzeté lett. A következő sorokban adta meg utasításait örökösének: *«A türelmes király uralkodik, a türelmellen elnyom. Vésd agyadba, hogy minden ember egyenlő.»*

«Az idegenekről és bevándorlókról, akik Magyarországon letelepedtek, a következő szabályokat írta elő fiának:

«A római birodalom terjeszkedését, uralkodói dicsőségüket és hatalmukat foleg annak a számos bölcs és nemes férfúnak köszönhetik, akiket határaikon belül a világ minden részéből gyűjtöttek össze. * * * Idegenek jönnek különböző helyekről és vidékekről, hogy itt telepedjenek, magukkal hoznak különböző nyelveket, szokásokat, anyagot a tanulásra és karjukat és mindezzel adóznak a királyi udvar díszítésére, egyidejűleg sakkban tartva az idegen hatalmokat. Egy nyelvű ország, melyben egyforma szokások uralkodnak, gyenge és könnyen összeomlik. Ezért rendelem neked, fiam, hogy banj velük oly előzékenyen, hogy szívesebben tartózkodjanak nálad, mint bárhol másutt. Mert ha te lerontod, amit én építettem és szétszóród, amit én összegyűjtöttem, ebből bizonyára súlyos kára lesz a te birodalmadnak.» (Prof. Arminius Vámbéry, «The Story of Hungary», Putman's Sons, New-York 1894.)

Ezt a fényes tradíciót megtartották egészen napjainkig, ezzel ellentétben, de elfogult alarhmírek csak a 19. században terjedtek

szerepléséről **Fangler Béla** és **Lingauer Albin** állandó közbeszólásai közepette.

Támadás Bottlik ellen

Pallavicini György ögróf kijelenti, hogy az elnök nem áll feladata magaslatán.

E kijelentésre ujjult evővel tör ki a zaj és az elnök kénytelen végül is az ülést felfüggeszteni. Szünet után.

Tomcsányi igazságügyminiszter válaszol **Frühwirth** interpellációjára a lakáshivatal kérdésében.

Tomory Jenő indítványozza, hogy **Pallavicini György** ögrófot, mivel az elnököt megsértette, utasítsák a mentelmi bizottság elé.

Nagy izgalom és zaj támad újra.

Elnök kéri **Tomoryt**, hogy vonja vissza indítványát, **Tomory** azonban fentartja és a Ház az ügyet a mentelmi bizottság elé utalja.

A napirendi indítványánál a **Friedrich-párt** állandóan tüntet az elnök ellen azzal, hogy minden indítványánál közbeszól:

— Nem fogadjuk el!

A Ház azonban végül is az elnök napirendi indítványát fogadja el és az ülés állandó nagy izgalom közepette ér véget.

«Hát legyen harc!»

A nemzetgyűlés mai ülése után, melynek során a baloldal erősen támadta **Bottlik József** alelnököt, nagy volt az izgalom a folyosón.

lizációt a török hordák támadásaitól, akiket a francia uralkodók csábítottak Európa megrohanására. Minden történetíró felismerete azt a nagy adósságot, amellyel Nyugat-Európa tartozik annak a szilárd bástyanak, amelyet nemzedékek vére forrasztott össze olyan fallá, hogy a törökök támadása megtört rajta.

Michelet, az ismert francia történetíró tette a következő megjegyzést a magyarokról: *«Mikor rendezzük végre adósságunkat ezzel a dicső néppel, Nyugal megmentőivel?»*

VILÁGNYELVEK!

ROSE-nyelviskola
Széchenyi.u.10/a 42

Ásatás Herpályon

A Déri Frigyes adománya folytán eszközölt kutatások

A városi muzeum az elmúlt egész héten a Berettyóújfaluhoz tartozó **Herpály** (Érpáli) pusztán, **Tardy György** ur birtokán ásott. Hét-kilenc kishalom van ott egy bokorban, amelyek **Vitéz Kádár István** Kórógypusztán lévő sírja keresésekor keltették fel az érdeklődésemet, legfőképpen azért, mert ezek egyikében repásverem ásása alkalmával találtak a herpályi paizsdudor néven híressé vált aranyozott ezüstmű készült műtárgyat, melyet **Tardy Elek** földbirtokos 1858-ban a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott. Mint-hogy ezen nevezetes s értékes régiség leletkörülményeit annak idejében szakszerűen nem figyelték meg és ma archaeologusok között származására és korára nézve vita keletkezett: Debrecen város muzeuma elhatározta, hogy a szomszédos halmokat a **Déri Frigyes** által nemrég szabadon választható kutatásra adományozott pénzből megásatja s a nélküln azokban lappangó sírmelletek segítségével a hires pajzsköldököket keresztilevéllel látja el és hitelesíti.

Vállalkozásomat **Tardy György** ur az ásatás megengedésével s háza vendégszeretetének felajánlásával különösen elősegítette. — Azonban a vadzikas anyagból hányt s mindenütt csakis csakánnyal bontható halmok közül 27 napszámmal mindössze kettőt sikerült feltárom. Ezeket is már réges-régen megbolygatottak és kifosztottak találtam. De még így is kétségtelenül megálapítható volt, hogy dél-északi irányban 2.20 méter mélyre ásott sírűreget fedtek. Az egyik sír fenekéről több darabra tört egyenes pengéjű, két élű vaskard, két kisebb vaskapocs, számos kisebb vastörredék, nagyobb vaslemez nyomai, élegülések indult, ezüstből való szij-vég (bujtató); a másik sírből pedig csonka emberkoponya, láb- és kézesontok s egy ezüst csatt lemeze kerültek elő.

E kevés lelet is némi támasztékot ad annak a sejtésnek, hogy a herpályi pajzsköldök lelőhelye az ezt körülvevő halmokkal együtt közeli rokonságban van a hortobágyi laponyagokkal. Ugyanazon szokásokat követő, ugyanazon kulturál hordozó nép emlékeit rejtegették. Talán eredetük is egykorú. A hortobágyi sírokban a Kr. u. II. században uralkodott római császárok érmeit találtam. Csak **Septimusokverus** és **Caracallé** megye át a III. század elejére.

Az ásatás eredménye tehát — sajnos — csekély. A sírhalmok fekvéséről pontos helyszínrajzot s távlati rajzokat készítettem. A közelökben fekvő **Árpád** kori csanakatorony képét is megrajzoltam muzeumunk számára. Együttal megvizsgáltam a szomszédos So-

mota pusztán kanyargó és partján emelkedő hatalmas Földvár nevű dombot. Ezt gazdag östelenek ismertem fel, amelynek rendszeres feltárása nagyon kívánatos volna Debrecen környékének archaéológiája szempontjából.

Z. L.

Együnk
prágai pácolású gyogysonkát.
Kütnő torma kis pároskolbászt.
Szerdán, szombaton kitűnő házi-hurkát, pácolt izletes paprikaszaloncát, mindennap friss virslit. Kapható:
Csigénél, Batthyány-utca.

DOLLÁRT
és más idegen pénzt legdrágábban veszek
SIMON GYÖRGY
Debrecen, Kossuth-utca 11.

Női és leány felöltöket, szőrmeárut
legolcsóbb árban ajánl
Rózsa Áruház

Férfi fehérneműket
készít
HERMAN
NÁNDOR és Tsa
Fiac-utca 10. Bikaival szemben.

Bármily bélyegzessel ellátott bankjegyeket bevált
Farkas László
bank és tőzsdébizományos. Miklósi-utca 1. sz.
Dollár, külföldi pénzek vétele.
Jelzálogkölcsönök. Ingatlan vétel és eladás.

Ingyenes tanfolyamok, hadiárva és hadiözvegyek részére

A népjóléti és munkaügyi m. kir. minisztérium a szegénysorsú és keresetkeltelen hadiözvegyeknek, hadiárvaiknak, továbbá hadirokkantoknak s ezek ellátatlan gyermekeiknek a polgári életben való megélhetését mint eddig, úgy a jövőben is biztosítani akarja. E végből egyéb támogatásokon kívül részükre különböző gyakorlati tanfolyamokat rendez, amelyek révén a résztvevők keresetképesekké válnak. A hadiözvegyek, a hadiárvaik, valamint a hadirokkantok gyermekei részére újabb szervezett tanfolyamok a következők:

1. Hároméves kertészképző tanfolyam (konyha-, gyógynövényes virágkertet) elemi iskolát végzett fiu-hadiárvaik, ugyszintén a hadirokkantak fiugyermekei részére az ikervári m. kir. hadiárva-intézetben (Vasvármegye). A résztvevők a tanfolyam egész tartama alatt ingyenes intézeti ellátást (lakást, ételmezést, ruházatot, tandíjmentességet) élveznek. A felvételnél földműveseknek és általában falusi embereknek árvái előnyben részesülnek. Pályázás határideje 1920. december 30.

2. Bőripari tanfolyam (cipészet, szíjgyártás, esetleg bőrdíszművesség) 13-14 éves fiuhadiárvaik részére Vácson, a váci rokkantiskola keretében. A tanfolyam résztvevői önálló bőriparosokká képezetnek ki s három évig tartó kiképzésük alatt szintén ingyenes intézeti ellátást kapnak. A tanfolyam csak akkor nyílik meg, ha legalább 2 alkalmas jelentkező lesz. A pályázás határideje 1920. december 30.

3. Hároméves lovászképző tanfolyam elemi iskolát végzett és 12-16 éves életkoru fiu hadiárvaik részére, illetve hadirokkantak fiugyermekei részére a földmívelésügyi m. kir. minisztérium felügyelete alatt Bábólán és Kisbérésen, a m. kir. ménes-

birtokokon. A tanfolyamot sikerrel elvégzett fiuk a katonaságnál nyomban továbbszolgáló altisztek lehetnek, vagy lovászként uradalmaiban nyerhetnek alkalmazást. A növendékek a tanfolyam tartama alatt ingyenes intézeti ellátást (lakást, ételmezést és egyenruházatot) kapnak, csupán két rend fehérműről kell maguknak gondoskodniok. A pályázás határideje 1920. december hó 30.

4. Hathónapos gyors- gép- és szépirási esti tanfolyam Budapestten négy polgári iskolát, vagy ezzel egyenlő értékű négy más középiskolát végzett hadiözvegyek, valamint

ugyanilyen képzettségű fiu- és leány-hadiárvaik számára. A résztvevők tandíjmentességen és ingyenes tanzsereken kívül más kedvezményben nem részesülhetnek. A tanítás 1921. évi január 2-án kezdődik és minden köznapon délután 4-7-ig tart. A tanfolyam megnyitására azonban legalább 24 tanuló jelentkezése szükséges. A pályázás határideje 1920. december 15. Bővebb felvilágosítást a Népjóléti és Munkaügyi Minisztérium Debrecen sz. kir. város és Hajdúvármegye Hadigondozó irodájában lehet nyerni (Szent Anna-utca 12. szám.)

Babarczy bárót kihallgatták
Országszerte folyik a tisztító munka

Budapest, nov. 16. A rendőrség a mai nap folyamán megkezdte Babarczy Jenő báró kihallgatását. Megállapították, hogy Babarczy Jenő báró 41 éves, nyugalmazott földmívelésügyi minisztériumbeli kincstári ispán. A rendőrség többrendbeli zsarolás és személyes szabadság megsértésének büntette címén folytatja ellene az eljárást.

A mai napon kezdik meg Rumbold Attila, Bíró Béla és Peringer József kihallgatását, akiket a csendőrség együttesen hozott be a főkapitányságra. Igen sokat várnak Bíró Béla kihallgatásától, mert Bíró tudvalevőleg résztvevett azon a megbeszélésen, melyet a rendőrgyilkosság elkövetése után Babarczy szobájában tartottak és amelyen hatan vettek részt. Az egyik letartóztatásban levő gyanúsított, Garcsik István ugyanis határozottan azt vallja, hogy Bíró szintén résztvevett a megbeszélésben.

Babarczy kihallgatása még tart és valószínűleg az egész napot igénybe veszi. A rendőrgyilkosságról nem akar tudni semmit: azt vallotta, hogy abban az időben bezárt szobájában tartózkodott. Később, amikor eljéle tarták az eddig megállapított té-

nyeket és a bizonyítás anyagát, azt a kijelentést tette, hogy bezárt ajtaján keresztül hallott egyetmást a dolgokról, elsősorban pedig hallotta a lőtást-futást a hajnali órákban.

A nemzeti hadsereg és a rendőrség tovább folytatja erélyes munkáját az egész ország területén. A csendőrség is emberfeletti munkát végez. Tegnap igen sok kőbor, foglalkozás nélküli egyént hoztak fel a vidékről a fővárosba, ahol igazoltatják őket. Ha valamelyikre büntény bizonyul rá, úgy átadják az illetékes hatóságnak, ha pedig csak foglalkozás nélkülieknek bizonyulnak, a tolonch'zba kerülnek.

A katonaság és a rendőrség tovább folytatja razziait a főváros területén. A tegnapi razzia eredményeként újból több egyént állítottak elő a főkapitányságon.

Ma délelőtt az adonyi különítmény két újabb emberét hozták be a főkapitányságra. Ezeknél egy listát találtak, amely annál értékesebb, mert első pontos névsora az adonyi különítmény összes tagjainak. Mintegy 60 egyén szerepel rajta, köztük azok is, akik már letartóztatásban vannak a rendőrségen.

HIREK.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.**

A nemzeti hadsereg ünnepe. Budapestten és ország-szerte ma ünnepelte a nemzeti hadsereg első évfordulóját annak a napnak, amelyen a nemzeti hadsereg Budapestre bevonult. Debreczenben délelőtt 9 órakor istentisztelet volt a Nagytemplomban, utána a kaszárnyakban rendeztek emlékünnepelet. Ugy az istentiszteleten, mint az emlékünnepeleten résztvettek a városi tanács és a közhatóságok képviselői is.

54 százalék lesz a pótdó. Tegnap jelentettük már, hogy az 1921. évi költségvetési előirányzat tervezete elkészült. Pontosabb számítások szerint az 1921. évre a tényleges pótdó csak 30 százalék lesz, tehát 10 százalékkal alacsonyabb, mint most, ehhez azonban hozzájárul még az államizna-váltásnak 12, a tüzfia-váltásnak 10 százalékra való felemelése, amit a rendkívüli viszonyok tesznek szükségessé és végül a 2 százalékos iparos tanonciskolai váltság úgy, hogy vég-eredményében az 1921-es költségvetési év pótdó kulcsa 54 százalék lesz.

A Csokonai-kör felolvasó ülése. A Csokonai-kör e hó 17-én, szerdán délután 5 órakor tartja első felolvasó ülését a ref. kollégium dísztermében. A terem fűtve lesz. Belépő díjat tagok is fizetnek. Az ünnepély pontosan kezdődik.

A közalkalmazottak beszerzési csoportja felhívja helybeli tagjait, hogy lisztjárandóságukat f. hó 20-ikáig bezárólag okvetlen váltsák ki, mert ez időn túl egyéb kedvezményes árukat fog kiosztani az új vörös színű ellátási jegyekre.

Cipő a menekült gyermekeknek. Értesítjük a menekülteket, hogy sikerült beszerezniünk gyermekcipőket és gyermeksiszmákat. — Fiobbiak ára 110, 230 és 390 K, utóbbiak ára 390 K, fiuruba ára 125, férfi és női cipő nincsen. Megtekinthetők és átvehetők az A-L. betűkkel kezdődő vezetéknevek által csütörtökön délután 3-5, a többiek által pénteken ugyanezen időben. Menekültügyi kirendeltség.

Vesztett kutyák garázdálkodása. Tegnap délután Moirány Mihály tiszthelyettes, Kőlesey-utca 3. szám alatti lakos jelentette a rendőrségen, hogy foxterrier kutyája, amelyen a vesztétség jelei már előbb mutatkoztak, amíg a laktanyában volt, megvesztett és Fésüs Albert közhuszárt megmarta. — Ugyancsak vesztett kutyá marta meg Vadász Sándort Piac-u. 31. szám alatti lakost is. Egyébként a külsőségekről is egyre gyakrabban érkezik hír vesztett kutyák garázdálkodásáról. A szerencsétlenül jártaknak a Pasteur-intézetbe való szállítására megtörténtek a intézkedések.

Die Dame novemberi száma megérkezett s kapható Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében.

Tolvaj napszámos. Szabó András Sipos-telep, Lajos-u. 5. szám alatti lakos tegnap 650 liter bort adott el 14.000 koronáért. Egy Váci János nevű nála alkalmazott napszámos megsejtette, hogy Szabó eladta a bort s egy korcsmába hívta, ahol leittalta és a részeg Szabó zsebéből kivette a 14.000 koronát. Szabó kijóza-

nodva feljelentést tett a rendőrségen., Vácínál tartott házkutatás során az egész ellopott pénz megkerült. Váci ellen megindult az eljárás.

Adomány szegény menekült gyermekek részére. Nagy József miniszteri tanácsos pénzügyigazgató feleségének elhalálása alkalmával koszorúmegváltás címén a pénzügyigazgatóság, a m. r. számvevőség, az állampénztár, a dohányáruraktárnak és a fővámbihatal tisztviselői és alkalmazottai 968 koronát gyűjtöttek a szegény menekült gyermekek részére.

A Városi Képtár (Füvészkert-utca 2.) a megenyhült idő következtében még néhány vasárnapon d. e. 9-12-ig nyitva tartatik. A képtár a legjelesebb régi olasz, németalföldi, német és francia mesterek, valamint a legnevesebb magyar akadémikus, naturalista és impresszionista festők műveit foglalja magában. Megtekinthetése díjtalan.

Horthy-plakettek. A városi tanács a Move-től öt darab Horthy Miklós-plakettet vett darabonként 2000 koronáért.

Margit-fürdő kellemesen fűtve, állandóan egész nap nyitva, nők és férfiak részére.

Ügyvédi irodában gyakorlott jogászt azonnali belépésre keres dr. Fráter ügyvéd, Piac-u. 73.

»Héra« kézimunkaüzlet. — fehérműjavítóval — és Kólos négyakkendő-terme Simonffy-utca 5.

Őszi és téli női felöltő újdonságok óriási választékban érkeztek, továbbá leányka kabátok, női ruhák, flanel pongyolák, blousok olcsó árakban kaphatók. Frank Sándor női felöltő áruháza. Piac-u. 42.

Posztó gyapjuszövetek és szabó kellékek megbízható bevásárlási helye **Feldheim Testvérek** posztó-áruházában Király-u. 4.

Valódi velour- és filc kalapok gyönyörű színekben és formákban érkeztek Frank Edehez. Vármegye-háza mellett.

Békebelli szerkezetű Wecker-és falórak nagy választékban kaphatók Schiffman ékszerésznél Piac-utca 67.

Frank Sándor céghez Piac-utca 42. sz. posztó szövet, selyem és kész női fehérnemű legfinomabb kivitelben nagy választékban érkezett.

Alakíttassa kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

Valódi teveször harisnyák, mellények, nyaksálak, vadász-harisnyák-bokavédők a legnagyobb választékban érkeztek Frank Edehez. Vármegye-háza mellett.

Bécsből rendkívül elegáns toilették és costumok óriási választékban érkeztek a Rózsa-áruházba.

DOLLART
és más idegen pénzeket legmagasabb naphi áron vált be
GÓTSCH SÁNDOR
bankirodája DEBRECZEN,
Piac-u. 38. I. em. Főposta mellett.

A budapesti tőzsde
Budapest, nov. 16.

Értékpapírok: A mai tőzsdén a malomértékekben nagy áremelkedés volt. A tőzsde irányzata általában véve szilárd volt, a tendencia emelkedő irányzatú és az eladókkal szemben vevők is mindig elegendő számmal voltak kéznél. Arak:

Magyar hitel 1875-50, Jelzálog-bank 550-55, Leszámitoló 805-10, Hazai bank 785-95, Angol-Magyar 1080-55, Magyar-Olasz 498-85, Keresk. bank 7175-225, Alt. Takaréki 1100, Borsod-Misk. 4650-500, Concordia 3150-250, Gizella 2600-700, Hungária 3175-2975, Viktória 15.000-15.400, Salgó 8200-175, Ganz-Danub. 19.600-19.000, Ganz-Vill. 4450-475, Rima 3875-775, Kőburg 3900, Lipták 735-60, Brassói 5650-550, Hazai faterm. 6900-850, Nasicí 19.500-450, Országos faterm. 2600-700, Danica 8000, Papír 4300, Cukor 17.000-16.800, Lámpa 3650-800, osztermelő 1025-70, Gummi 4525-600, Telefon 4000-3900, Atlantica 8350-

—600, Közuti 1745—15. Déli vasut 1840—80, Levante 6550—775, Államvasut 5250—300, Trust 2450—550.
A valutapiacra feltűnt az arany nagy áresése. Az idegen fizető eszközök általában szilárdak. Napok óta lényegesen emelkedik a bolgár léva és ma megszilárdult a lei és a sokol is. Árak:
 Napoleon 1650—1575, Dollár 570—548, Francia frank 32.60, Márka 6.79—6.75, Lira 19.70—19.55, Romanov 3.35—3.30, Lei 8.30—8.17, Sokol 5.95—5.86, Svájci frank 84.—, Kor. dinár 12.60—14.10, Léva 710—715, Bécs 99.—, Lengyel marka 1.29—1.19.

Zürichi devizák
 Zürich, november 16. (Megnyitás). Berlin 8.10, New-York 654, Milano 22.65, Prága 7.15, Budapest 1.20, Bécs 1.37 és fél, Osztrák bélyegzett 1.20, Bukarest 9.15, Varsó 1.25.

DOLLÁRT
 SZOKOLT, LEIT
 legdrágábban vásárol
RANKAI bankirodája
 Debreczen, Konyrplac. (Duganfold-tér 6)
SZINHÁZ.

A színházi irodák jelentése:
Szardán, 17-én, nagy szünetünket ünnepli a Csokonai-színház. Dr. Papp Ferenc ur, a Csokonai-kör titkára, ismertetni fogja a Csokonai Vitéz Mihály költészetét, azután dr. Körössy Kálmán egyfelvonásos kis drámai képét játsszák el: Csokonai halála címen. **Falu végén kurta kocsmá** az est harmadik száma, melyet dr. Hevesy Sándor, a budapesti Nemzeti Színház dramaturg főrendezője alkalmazott színre. A költő születési évfordulóján rendezett előadás Csokonai: **»Öz. Kanyóné és két szeleburdiak«** c. vígjátéka zárja be, melyben Kardoss Géza a budapesti Vígyszínházban is számtalanszor eljátszott szerepében lép fel: Lipilótyban. Az ünnepi est szereplői: I. Lukács Julia, Egyed Lenke, Székely Zizi, Turai Lenke, Somlai Stefi, Torma Zsiga, Szigeti, László Gyula, Bánhid, Csolnakossy, Szendrő, Heltay, Kubányi stb. Az egész estét Kardoss Géza rendezi. Az előadás C) bérletben megy.

Csütörtökön és pénteken, A) és B) bérletben Bodán, Farkas Ida, Egyed Lenke, László Gyula, Csolnakossy, Heltai és Szalma viszik sikerre Than Gyula énekes népszínművét, a **Paraszt-hüségét**. A Csokonai-színház nagy gondtal készül az illusztris szerző darabjára, melyben **Küster Irén**, a társulat baletprimadonnája, magyar szőlőtáncol. A darab zenéjét a színház karmestere, **Bihari Zoltán** szerezte, a zenekart is ő fogja dirigálni. Jegyeket már árusít a jegypénztár, ahol már eddig is rendkívül nagy az érdeklődés a darab előadása iránt.

A **Ugriscaru** ember, amerikai bűnügyi történet harmadik részét, ma, szardán utójára mutatja az Apolló.

P. Menichelli főszereplésével a Gyönyörök kertje ma, szardán utójára az Urániában.

TÖRVÉNYSZÉK.
 Felmentett főjegyző. A debreceni kir. törvényszék ötös tanácsa ma délelőtt Varga Imre monostorpályi főjegyző bűnpörét tárgyalta. A főjegyzőt, aki már hat hónap óta van vizsgálati fogságban, a törvényszék az ellene emelt izgatás vádjára alól felmentette és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését.

A püspök atyafisága

— Regény. —
 Írta: **IVÁNYI ÖDÖN.** (155.)

A társasági ember azonban mást mondott... Vissza kell térned, különben botrány lesz. Azok az emberek, akik a miattad megszégyenült Biás-házat alig rejtett megbotránkozással és suttogó kárörömmel hagyják oda ma éjjel: holnap elárasztják a várost. Budapest összes hírcsatornája tele lesz a dologgal. Nem szabad azt megengedned, hogy neved és azok nevei, akik jóhírneget tehozád kötötték, belekerüljenek a szenzáció, a pletyka csatornahálózatába s meghurcoltassanak utcáról-utcára.

Inkább hazudjál, inkább játszál el akármilyen hitvány komédiát, de ne hagyd, hogy botrány legyen... Siess vissza s mentd meg a látszatot, a társasági illedelmet. Ezzel, mint tisztességes ur, tartozol a társaságnak. Hogy, mint becsületes ember, mivel tartozol te önmagadnak és a szenvedélyednek föllázdozott leányoknak: ezt később is tisztába hozhatod. Erről senki sem tud, de ha botrány lesz, attól viszhangzani fog az egész Budapest.

Kanut szót fogadott a társasági embernek. A botránytól való irtózat legyőzte benne az utálatot a hazugság iránt. Megadta magát a konvencionális élet felegyelmének... Visszatért a Biás-palotába és száján a vétkes gyönyör csókjának nyomával, simán, ügyesen, okosan hazudott a nőnek, akit ma éjjel nemcsak szóval csalt meg.

Kanut megdöbben magától, hogy azután, ami történt, ennyi színeléssel, ilyen számítással tud komédiázni. Mindenkit megesalt e derült, tiszta nyugodtság. A társaság, mely már javában táncolt s látszólag nem törődött a kimaradt völgyégnnyel: visszatért nap hősét gyanakodó, fürkésző, vallató szemekkel szimatolta körül. De látva azt a miniszteri fejhordozást, azt a gavalléros, vidám fesztelenséget, amellyel Bacsó a mulató ház hangulatába visszahelyezkedik: nem törődtek többé vele.

Folyt. köv.

Almavásárlás
 tart állandóan, **uj fűgét** esemény és
 ugyszintén **kozorust**
 nagyban és kicsinyben
SCHÖN
 Piac-utca 6. szám alatt.

Gyermek alsótrikók

meleg flanel ruháskák már 190 koronától kezdve; prima harisnyák, szövetruhák, svetterek, telikabátok gyönyörű bébék-holmik, tetra és gummi pelenkák stb. legolcsóbban

Dr. HEGEDŰSNÉ
Gyermek-divatházában
 Simonffy-utca 2.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsat a legmagasabb árban veszek
POLLÁK
 ékszerész Piac-utca 79.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15.—, minden további szó K 150. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL. Aranyat, ezüstöt, brilliánsokat legmagasabb árban veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.	Villanymotor 4/5 lóerős indítóval, kapcsolóval, vezetékekkel eladó Unió-fatelep , Ispótytelep 1.	Menekült urleánynak teljes ellátást adok kis leányom gondozásáért. Simonffy-utca 17.
Ócska ólmot kisebb-nagyobb mennyiségben veszek Ónódy Gyula épület üvegezési és ólom huzalgváriási vállalata Péterfia-utca 37.	Wertheim cassa 5 számú eladó Farkas és Goldberger nél, Hunyadi-utca 17.	Mázmes'ort keresek, ki azonnal elfoglalhatja állását. Jelentkezhetni Bundi-utca 15. szám alatt.
Aranyért fizetek gramjait 110 koronát. Krámer , Arany Bika-bérház 3.	Egy fűszer berendezés, két kávédaráló, cégtáblák, 99-es National-kassza, kirakat üvegek és állványok eladók Brunner , Piac-u. 27.	VEGYÉS. Elcsereplőm Arpad-tér 41. sz. alatti 1 szoba s konyhából álló lakásom ugyanolyanért, vagy 2 szobáért. Esetleg a közeli kertágekben is.
Elsőrendű tűzfűtő nagyobb mennyiségben veszünk. Áránlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.	Sárcipő alig használt, 44-es lábára eladó. Cim a kiadóban.	Izraelita vallásu gyermek elemi vagy középiskolai tanulók oktatását elvállalja ellenséges megszállás alatti területekről menekült diák. Héber olvasás tanítására is vállalkozik. Cim a kiadóhivatalban meg tudható.
Ólomot, ólmosszövetet, ólomedényeket és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cim a kiadóhivatalban.	Tiszta egész ives makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.	Házgondnoki vagy házfelügyelői állást vállalna magánújszítvási. Megkeresést a kiadóba kér »Megbízható« jellegre
ELADÁS. Kitűnő minőségű gyermekharisnyák olcsón kaphatók Dr. Hegedűsné Gyermekdivatházában Simonffy-utca 2. szám.	Eladó gyermekjátékok, egy pár 38. és egy pár 35-ös valódi gummi sárcipő. — Cim a kiadóban.	Gyermekeket az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalkozik teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.
	Férfi ruhák jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.	
	KERESLET. Aranyat, mindenféle ezüstöt, brilliánsot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály , Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.	

'TURUL' Ingatlanforgalmi Iroda
 Debreczen, Szent Anna-u. 29. I. ajtó. Telefon 178.

- Burgondia-utca** részen 3 modern nagy lakással bíró (17 szoba) ház. **Azonnal beköltöztethető egy 3 szobás lakás.** A lakások parkettek, villanyvilágítással és fürdőszobákkal. Ára 680 ezer korona.
- Eötvös-utca** elején nagytelkű sarokra eső modern ház, 4 rendbeli lakással. Ára **280.000 K.**
- Csillag-utca 91.** számú ház villanyvilágítással és vízvezetékekkel. Van benne 5 rendbeli 1 szoba konyhás lakás, melyből 1 szoba konyha azonnal át lesz adva vétel esetén.
- Csillag-utca 41.** számú ház 5 rendbeli lakással, villanyvilágítással és vízvezetékekkel. Ára **170.000 K.**
- Kabán** jóforgalmu vendéglő-kávéház teljes felszerelésével, épülettel együtt azonnal eladó.
- Tócókertben István-utca 33.** számú ház eladó. Van rajta egy két szoba, előszoba, konyha és kamarából álló cseréppel fedett új adomentes épület, amely vétel esetén **azonnal beköltöztethető.** Ezenkívül egy-egy szoba konyhából álló külön épület 2 fűskamarával, sertésállal, 750 □ öl területtel, amelyen 67 drb termő gyümölcsfa van. Ára **170 ezer korona.**
- A város központján nagyforgalmu hentes és csemege üzlet **hodega és buffel**vel, korlátlan italmérési joggal azonnal eladó. (Évenként 300 hl. borfogyasztás.)

Felvilágosítást ad az Iroda délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Csokoládé Dessertek Likőrök **Cacaó Tea Rum**

mindenféle esemege és felvágottak a legolcsóbb árban beszerezhetők
Burg Sámuel
 fűszer és csemege üzletében,
 Csokonai-színházzal szemben.

Textilárúk!
 Közvetlen behozatal! Alkalmi vétel barohet és flanelokban.
 Állandó nagy raktár.
 Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Amerikai Ruha Áruház
 Budapest, VII., Mátyás-utca 15.

Óra- és ékszerjavító műhely
Hunyadi-utca 12. sz.
 8 nap alatt mindenféle javítást jótállás mellett elkészíték
KOHN MÓR.

Dr. Baltazár Dezső
„A próbáltatások idejéből“
 című könyve most 00 jelent meg 00
 Ára 120 K és a felár.
 Kapható
Hegedűs és Sándor r.-t.
 könyvkereskedésében.

Felélős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
 Irodalmi és nyomdai részv.-társ.